

Protestantizmus

Historický kontext

Osobnosti:

- Martin Luther
- Ulrich Zwingli
- Jan Kalvín

Charakteristika nových společenství

Svobodné církve

Protestantizmus

Historický kontext

- teologie konce středověku
- humanizmus
- zájem o Písmo
- knihtisk
- neschopnost představitelů církve reagovat na vznikající lidová hnutí

Protestantizmus

Dr. Martin Luther

Narodil se 10. 10. 1483 v Eisleben, v hrabství Mansfeld. V devadesátých letech navštěvoval Martin postupně triviální školu v Mansfeldu, katedrální školu v Magdeburku a farní školu sv. Jiří v Eisenachu. Osvojil si slušné znalosti latiny a oblíbil si latinskou poezii.

1501 - 1505 - studuje na univerzitě v Erfurtu filozofii. Po získání titulu magistra se zapisuje na studia práv, krátce poté se však rozhoduje vstoupit do augustiniánského kláštera v Erfurtu.

1507 – byl vysvěcen katolickým knězem.

1508 - 1509 - v klášterní škole svého konventu přednášel filozofii a s její výukou vypomáhal také na univerzitě ve Wittenbergu

Protestantizmus

Přelom roku 1510 - 1511 - byl Luther vyslán svým řádem do Říma, zdejší neutěšené poměry na něj učinily silný dojem.

1512 - stává se dr. teologie a získává doživotní biblickou profesuru

1513 - začíná ve Wittenbergu kazatelskou činnost. V tomto období Luther překonává své pochybnosti a při studiu Písma (List Římanům) dospívá k poznání, že Boží milost platí pro každého, kdo ji vírou přijme (zážitek ve věži).

31. 10. 1517 – ve Wittenbergu uveřejnil 95 tezí o odpustcích určených pro akademickou diskusi

1518 – vyslechnut kardinálem Kajetánem v Augsburku. Ten Lutherovi pohrozí klatbou

1519 - se Luther účastní disputace s Eckem v Lipsku, ve které zpochybňuje neomylnost papeže a koncilů.

Protestantizmus

1520 - Řím oficiálně vydává bulu s hrozbou klatby. Luther vydává reformační spisy, ve kterých své názory dále obhajuje.

1521 - po veřejném pálení reformačních spisů, reaguje Luther spálením papežské buly, nařídí Lev X. jeho exkomunikaci. Když své teze neodvolal ani na říšském sněmu ve Wormsu, vydává císař Karel V. proti Lutherovi wormský edikt (prohlášení kacířem, zákaz spisů). Bedřich Moudrý nechá Luthera bezprostředně unést do azylu na hrad Wartburg (1521 – 1522). Zde překládá Nový zákon.

1524 - začíná Luther opět přednášet, vystupuje proti Tomáši Müntzerovi, který svým kázáním podněcoval sedláky k nepokojům.

13. 6. 1525 - uzavírá Luther manželství s Kateřinou von Bora.

Protestantizmus

1529 – Marburské náboženské rozhovory, na kterých diskutuje Luther mj. s Zwinglim, s cílem vytvořit teologickou jednotu evangelické strany proti katolíkům, ztroskotají.

Se svým spolupracovníkem **Philippem Melancthonem** pokládá Martin Luther základy institucionalizované nové, evangelické církve (**Augsburské vyznání** z roku 1530 – *Confessio augustana*).

1534 - za spolupráce jiných wittenberských teologů překlad Starého zákona.

Ve zbývajícím období svého života se Luther věnuje podpoře nově vznikající instituce, řešení církevněpolitických a praktických teologických otázek a vydává v neposlední řadě řadu ostrých polemických spisů.

18. 2. 1546 – umírá v Eislebenu ve věku nedožitých 63 let.

Protestantizmus

Texty Martina Luthera

Překlady

Bible – Nový zákon (1522)

- Starý zákon (1534)

Spisy

95 tezí (1517)

Křesťanské šlechtě německého národa

o zlepšení stavu křesťanstva (1520)

Zvěst o babylónském zajetí církve (1520)

O svobodě křesťanského člověka (1520)

O světské vrchnosti (1523)

Malý katechismus (1529)

Velký katechismus (1529)

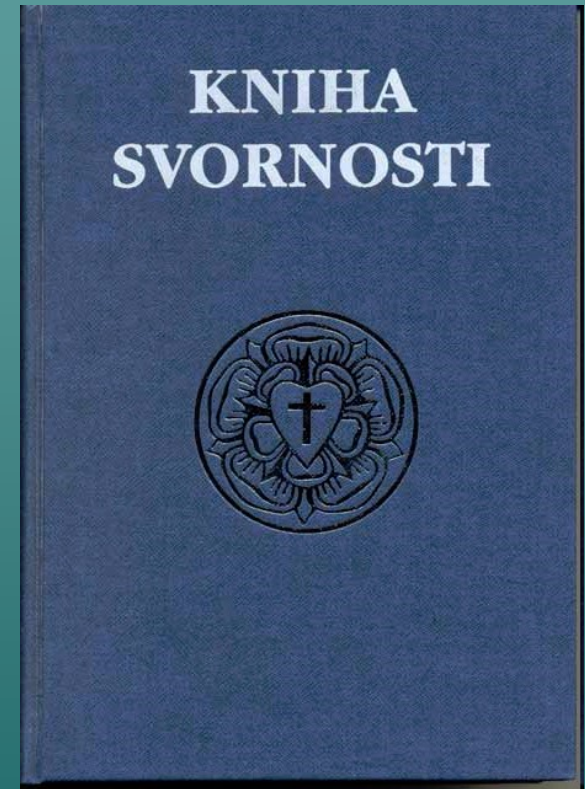
Šmalkaldské články (1537)

Proti židům a jejich lžím (1542)

Proti římskému papežství, založenému od ďábla (1545)

Písně

Hrad přepevný jest Pán Bůh náš (protestantská „hymna“)

Protestantizmus

Hlavní body protestu Martina Luthera (luteranizmu)

- *sola scriptura, sola fides, sola gratia*
- *silmul iustos et peccator*
- svátosti (křest a eucharistie, *smíření*)
- pojetí církve – všeobecné kněžství
- učení o ospravedlnění

Protestantizmus

Ulrych (Huldrych) Zwingli

Narodil se 1. ledna 1484, Wildhaus (St. Gallen)

Od 1498 – studium na univerzitě ve Vídni –
filozofická a humanistická studia

1502 – studium teologie v Bazileji

1506 – vysvěcen na kněze

1512 – doprovází vojenské tažení v papežských
službách

Od 1519 – kazatelské místo v Curychu: idea
čistého evangelia

Protestantizmus

1523 – 67 tezí o křesťanské svobodě
Přichází období „očisty“ –
obrazoborectví, zrušení mešního řádu,
nová německá bohoslužba postavená
na Písmu a kázání. Zpěv z bohoslužby
vyloučen.

1524 – žení se s Annou Reinhardtovou

Mění náboženské a politické poměry v
kantonu.

1529 – disputace s Lutherem – bez
porozumění

11.10.1531 – padl v bitvě proti
katolickým kantonům

Protestantizmus

Jan Kalvín (Jean Cauvin)

Narodil se 10.7. 1509 v Noyon

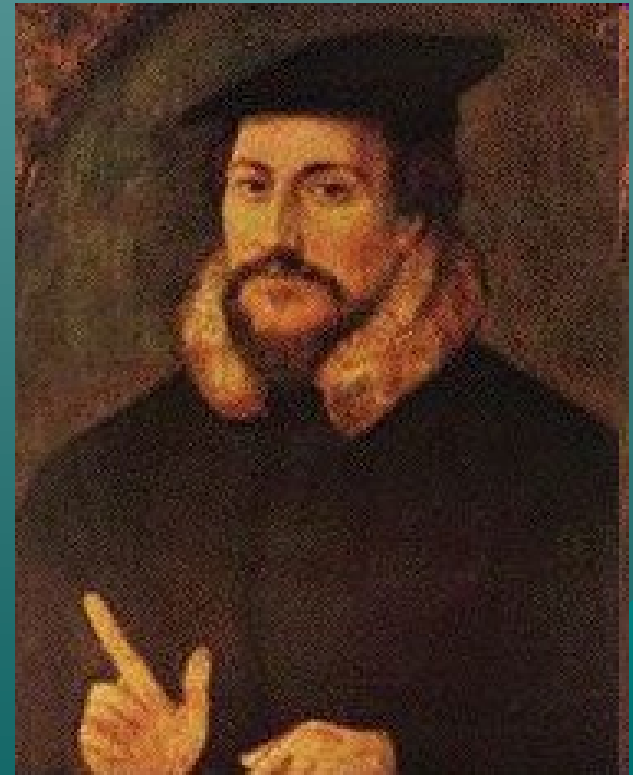
Studuje teologii a práva v Paříži – kontakt s naukou M. Luthera (osobně se nikdy neseťkali)
– přejímá protestantské myšlenky

1536 – vydává *Institute*, přichází do Ženevy

Vypracovává přísný řád městské společnosti, píše katechizmus

1560 – přijímá Ženeva kalvínské vyznání

27.5.1564 – umírá, po jeho smrti se ženevská církev sloučí se zwingliány

Protestantizmus

Svobodné cirkve

- společenství většinou počtem menší (Evropa), některá značně rozšířená (Sev. Amerika, země třetího světa)
- samy se chápou jako dědicové reformace, ale nenavazují na konkrétní reformační osobnosti, spíše na hnutí „křtěnců“
- základní přesvědčení je:
 - víra v jednoho Boha ve třech osobách
 - svobodná bohoslužba
 - striktní oddělení se od státní moci
- církevní struktura je rozmanitá

Protestantizmus

Svobodné cirkve

Princip svobody

- dobrovolnost
- nezávislost vůči státu
- volnost v dogmatických formulacích – důraz na individuální zbožnost

Některé cirkve

Baptisté, metodisté, Apoštolská církev, adventisté...